

TRIBUNA

Tecnologies de la Informació i Comunicació per la Pau

Ana Barrero

Responsable de Comunicació i Projectes de la Fundació Cultura de Pau

Les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) són una de les innovacions tecnològiques més importants dels últims anys, especialment Internet que s'ha convertit no solament en el gran mitjà d'informació i comunicació, sinó també en una eina fonamental d'acció.

Internet, la tecnologia mòbil i les xarxes socials han suposat una autèntica "revolució" per a la informació i la comunicació donant lloc a un nou paradigma de socialització digital i, amb això, a l'aparició d'un nou tipus de "ciutadania global empoderada", més activa, participativa, democràtica i compromesa activament amb un món més just, més equitatiu i pacífic.

La connexió global que permeten les TIC afavoreix l'acostament al divers, diferent i llunyà, i el coneixement i comprensió de les diferents realitats i situacions. Això fa que es generin simpaties i s'estableixin aliances entre persones o grups que es comuniquen i interactuen a tot el món, creant importants vincles de solidaritat i cooperació que es tradueixen en responsabilitat, compromís i suport a una determinada situació, causa o acció.

Un clar exemple de l'impacte i capacitat de mobilització que tenen aquestes tecnologies el trobem en les revoltes populars que es van iniciar l'any 2011 al Pròxim Orient i el Nord d'Àfrica (Primavera Àrab), el Moviment 15M, etc., que van provocar no solament la reacció en les seves societats sinó també la d'"internautes" de tot el món, a través de les diferents plataformes i eines tecnològiques, donant suport i difonent la

seva causa, donant assessorament tècnic, denunciant agressions i violacions dels drets humans, etc.

“ Les TIC no poden considerar-se un dret ni un fi en sí mateixes, sinó un mitjà a través del qual poder aconseguir i gaudir dels drets fonamentals. Perquè són eficaces quan tenen una aplicació pràctica i estratègica ”

Les TIC ofereixen noves vies d'informació, comunicació i participació, el que permet a la gent comprometre's amb el món i buscar el canvi mitjançant noves formes. Segons dades de 2013 de la Unió Internacional de Telecomunicacions (ITU), ¹ actualment hi ha 2.700 milions de persones connectades a internet, és a dir, pràcticament el 40% de la població mundial està en línia. I s'han registrat 6.800 milions d'abonats a la telefonia mòbil, gairebé tants com habitants té el planeta.

Més enllà de les desigualtats en la seva distribució, aquestes dades posen de manifest la creixent presència social de les TIC a nivell mundial, el que les fa eines amb un enorme potencial per a la promoció de la pau.

Les tecnologies de la informació i la comunicació com a tal no ofereixen beneficis directes (solució de conflictes, menjar, aigua, feina, salut...). Però sí que amb un ús eficaç de les eines tecnològiques i una adequada gestió de la informació que proporcionen es pot aconseguir evitar i solucionar conflictes; conrear de manera adequada la terra per obtenir aliments; aconseguir recursos econòmics mitjançant una activitat laboral; prevenir malalties i epidèmies, etc.

Les TIC no poden considerar-se un dret ni un fi en sí mateixes, sinó un mitjà a través del qual poder aconseguir i gaudir dels drets fonamentals. Perquè són eficaces quan tenen una aplicació pràctica i estratègica i han estat desenvolupades amb un propòsit ben definit per satisfer les necessitats de les persones.

Per tant, podem entendre les TIC com un *mitjà* per aconseguir un *fi*.

Un “mitjà” que és una poderosa eina per a la promoció i construcció de la pau ja que les TIC poden ajudar en la comunicació, accés i processament de la informació; l’elaboració i difusió de recursos per a la sensibilització; el suport a la presa de decisions; la mobilització i incidència política; oferint vies per a la defensa dels drets humans i denunciar les violacions dels mateixos; promovent l’entesa i comprensió mútues, que és un factor essencial en la prevenció de conflictes i en la reconciliació, etc.

Les utilitats de les TIC per a la pau podrien agrupar-se en tres objectius fonamentals: ²

- **Comunicar / Informar** sobre els problemes socials i conflictes -a nivell local i global- des de la investigació i l’experimentació.
- **Formar / Educar** en valors que condueixin a un canvi d’actituds i el desenvolupament de competències que ajudin a participar activament en la construcció de la pau.
- **Transformar** la realitat social posant en pràctica estratègies per a l’acció i la incidència, que tinguin com a fi la solució de problemes.

“ Les Tecnologies de la Informació són una poderosa eina per a la promoció i construcció de la pau. Tenen un enorme potencial per afavorir la creació d’un moviment ciutadà global a favor de la pau. ”

Sens dubte, les tecnologies ofereixen infinitat de possibilitats per a la promoció de la pau. Podem trobar nombroses i originals iniciatives: recursos audiovisuals, webs, blocs, jocs interactius, etc. per a la sensibilització; un grup de Facebook que fa una crida per manifestar-se contra grups violents; joves de dues regions en conflicte que es reuneixen per intercanviar opinions i perspectives en un grup de Facebook, o que realitzen diàlegs interculturals a través de Skype; ³ la promoció del contacte i la

tolerància en una zona determinada entre grups enfrontats, utilitzant telèfons mòbils; mapejar un conflicte mitjançant l'anàlisi i la representació de dades; trobar espais alternatius per a la diplomàcia i la mediació, a través de la creació de vídeos i difondre'ls a Youtube per llançar missatges de pau; ⁴ etc.

A diferència d'altres àmbits com el de l'administració o el de l'empresa, que han adoptat ràpidament les oportunitats que els ofereixen les TIC, el sector de la pau s'ha quedat una mica enrere en aquesta tendència creixent de l'ús de les tecnologies per als seus fins. Tot i això, les organitzacions de pau han anat incorporant les tecnologies a les seves activitats i projectes, i cada dia podem trobar noves i interessants iniciatives per promoure la pau o solucionar conflictes.

Les tecnologies per sí mateixes no són la panacea però, sens dubte, posen a l'abast de les entitats nous instruments, més poderosos i accessibles, per ajudar-les a realitzar la seva feina de forma més efectiva i eficaç, i per vies que de cap altra manera no seria possible. I tenen un enorme potencial per afavorir la creació d'un moviment ciutadà global a favor de la pau. Un moviment en el qual cada persona de manera individual o col·lectiva, a través de les diferents eines tecnològiques, es converteixi en un autèntic agent de canvi, implicat, amb capacitat de llançar campanyes per promoure la pau, i de ser veu d'injustícies socials.

I les organitzacions de pau haurien de ser capaces d'encarrilar aquesta capacitat creativa i mobilitzadora que està sorgint entre la ciutadania, incorporant-la a la lluita per la pau.

Com s'indica en la Declaració de Praga "Cap a una societat alfabetitzada en informació", ⁵ l'accés a la informació i l'ús eficaç de les TIC juguen un paper molt important en la reducció de les desigualtats, la promoció de la tolerància, la comprensió i el respecte mutu (entre les diferents races, cultures i religions).

1. "Dades i xifres relatives a les TIC. El món el 2013". International Telecommunication Union (2013), accés 20 desembre de 2013. [Disponible aquí.](#)

2. Terral Tiscar, Ana SR. "Alfabetización en información para una cultura de paz: objetivos, programas y modelos" (Projecte de Tesi, Universitat Carlos III de Madrid, 2010)

3. Peace in Facebook publica les tendències d'amistat que es creen diàriament a Facebook entre persones de diferents religions, afiliacions polítiques, que es troben en costats oposats d'un conflicte, etc.

4. Un exemple de l'ús de les tecnologies en aquest sentit és la Campanya "Israel loves Iran" llançada per Ronny Edry, un dissenyador israelià que va publicar al seu mur de Facebook una fotografia d'ell amb la seva filla amb un cartell que deia "Iranians we will never bomb your country. We love you". El missatge es va fer molt popular a tot el món, generant una comunitat online que busca crear ponts entre els ciutadans d'Orient Mitjà. I fer la pau viral. Mira el vídeo.

5. "Declaració de Praga: cap a una societat alfabetitzada en informació". Reunió d'Experts en Alfabetització en Informació (Praga, la República Txeca, 20-23 de setembre de 2003), accés 20 desembre, 2013. Disponible aquí.

Fotografia: Collin Anderson. Modificada. Link a la llicència.

© Generalitat de Catalunya